

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 154/2020
16.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Ивковић, адвокат из ..., против тужених Високе пословне школе струковних студија ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Славица Ћировић, адвокат из ..., ради поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2335/2018 од 30.08.2019. године, у седници одржаној дана 16.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2335/2018 од 30.08.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 46/18 од 03.05.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништен уговор о допунском раду број .. од 23.12.2015. године, закључен између тужене Високе пословне школе струковних студија ... и туженог ББ, што су тужени дужни признати и трпети. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 123.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2335/2018 од 30.08.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом првостепене пресуде, тако што је одбијен, као неоснован, захтев тужиоца да се обавезу тужени да му накнаде трошкове поступка у износу од 123.000,00 динара, а тужилац је обавезан да туженом ББ на име трошкова поступка исплати износ од 70.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужене Високе пословне школе струковних студија ... за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 60.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом ББ накнади трошкове поступка по жалби у износу од 33.000,00 динара, а преко тог износа до траженог износа од још 10.000,00 динара, захтев туженог ББ за накнаду трошкова жалбеног поступка је одбијен, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Врховни касациони суд је у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20, у даљем тексту ЗПП) оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене школе на неодређено време по основу Уговора о раду од 23.02.2012. године и обављао је послове наставника у звању професора струковних студија за уже научне области ... и Тужена школа је са туженим ББ закључила уговор о допунском раду до 1/3 пуног радног времена, а ради обављања послова наставника у звању професора за ужу научну област ... на предмету ... и на предметима ... почев од 01.01.2016. године до 01.10.2016. године. У моменту закључења предметног уговора није постојала писмена сагласност Високе пословне школе струковних студија ..., у којој је тужени ББ запослен на неодређено време са пуним радним временом, већ је сагласност дата у писменој форми по закључењу назначеног уговора дана 24.12.2015. године. Наведени уговор је закључен ради потребе акредитације, с обзиром да је према одлуци наставнонаучног већа из 2012. године тужени акредитован за 327 студената на основним студијама и 54 на специјалистичким студијама, а према стандардима акредитација на предмету ... било је предвиђено два професора. Ради испуњења стандарда акредитације, тужени је ангажовао професора ВВ, а након престанка радног ангажовања овог наставника, тужена школа је закључила уговор о допунском раду са туженим ББ. У школској 2015/2016 години број часова оптерећења тужиоца био је 4,25 часова недељно, а одређен је према броју студента који је школа у тој години имала. Последица мањег оптерећења часовима је нижа зарада професору, али закључењем назначеног уговора о допунском раду са другим професором, тужиоцу није смањен број часова који је имао у претходној школској години. Правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1645/16 од 01.02.2017. године, тужилац је због извршеног кривичног дела примање мита из члана 376. став 1. КЗ у вези члана 61. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од две године и шест месеци, а пре закључења расправе пред првостепеним судом престао му је радни однос код тужене школе.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да постоји правни интерес тужиоца за подношење тужбе, да је приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца истакнут од стране тужених неоснован, да тужена школа није поступила у смислу правила из члана 75. Закона о високом образовању и пре закључења предметног уговора прибавила сагласност Високе пословне школе у којој је тужени ББ запослен на неодређено време са пуном радним временом, да тужени ББ није испуњавао услове за ангажовање без конкурса у смислу члана 94. Статута, јер није био ангажован из високо школске установе ван територији Републике Србије у звању гостујућег професора, већ из високо школске установе на територији републике у звању професор струковних студија, па је оценио да је предметни уговор противан принудним прописима у смислу члана 103. Закона о облигационим односима и усвојио тужбени захтев.

Другостепени је оценио да је првостепени суд погрешно применио материјално право због чега је преиначио првостепену одлуку. Нашао је да у конкретном случају, предмет спора није решење послодавца којим је повређено неко право тужиоца, нити повреда права учињена фактичком радњом послодавца, већ законитост уговора о допунском раду закљученом између тужене школе и другог запосленог. Тужилац није учесник материјално-правног односа, односно носилац правног овлашћења из уговора поводом ког је спор настао, због чега није активно легитимисан за подношење тужбе за поништај уговора о допунском раду.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у целости.

Одредбом члана 195. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05... 75/14), прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или када је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно председник синдиката чији је запослени члан, а кога запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом.

Сходно цитираној законској одредби заштиту права по основу рада запослени може остварити у радном спору, а тужбу може поднети запослени само уколико му је повређено неко право по основу рада, или право из радног односа. Код чињенице да запослени није активно легитимисан да побија одлуке послодавца о правима, обавезама и одговорности другог запосленог, погрешан је закључак првостепеног суда да тужилац има правни интерес за подношење тужбе за оцену законитости назначеног уговора, јер би у случају успеха у спору остварио већи просечан број часова. Заштиту евентуално повређеног права на исплату уговорене зараде запослени остварује кондемпнаторном тужбом којом се тражи осуда на новчану чинидбу, а не поништајем уговора о раду закљученим са другим запосленим. Такође, треба истаћи да је тужилац тужбом тражио поништај уговора, а не ништавост, како је то погрешно ценио првостепени суд.

Осталим наводима ревизије не доводи се у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, због чега је Врховни касациони суд одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић